

Tematické okruhy ke státní magisterské zkoušce

Sociální intervence

NMgr. studijní program

Sociální práce se zaměřením na komunikaci a aplikovanou psychoterapii

1. Historické počátky sociální práce ve světě a v ČR

Myšlenka solidarity a její geneze v jednotlivých historických etapách. Křesťanská filantropie. Institucionalizace péče o potřebné skupiny obyvatel. Moderní systémy sociální ochrany. Vznik sociální práce jako samostatné profese, její proměny a profesionalizace.

2. Individuální případová práce

Získání informací k pochopení jedince, jeho rodiny, komunity a kultury. Hodnoty: jedinečnost a právo na sebeurčení jedince. Pravidla komunikace verbální a neverbální. Techniky vedení rozhovoru, práce s osobními hranicemi. Význam etiky v sociální práci s klientem.

3. Rozhovor. Sladění žádoucích kvalit pomáhajícího pracovníka při rozhovoru

Empatie, autenticita, kongruence a pozitivní přijímání jako nevyhnutelné předpoklady úspěšného vedení rozhovoru. Struktura rozhovoru a problémy jednotlivých fází vedení rozhovoru. Úskalí ohrožující žádoucí průběh a výsledek rozhovoru.

4. Case management jako metoda sociální práce. Využití metody v práci s duševně nemocnými

Vymezení přístupu. Modely case managementu. Vznik a vývoj metody. Zkušenosti ze zahraničí. Cílové skupiny. Podmínky pro zdárnou aplikaci metody. Fáze případového vedení. Práce s rodinou a přirozeným prostředím klienta. Spolupráce s dalšími poskytovateli služeb.

5. Sociální práce s rodinou psychiatrických klientů

Rodina a duševní nemoc. Vliv rodiny na duševní zdraví člověka. Práce s rodinou klienta ve smyslu prevence, léčby a rehabilitace. Účinné nástroje pro práci s rodinou. Práce s rodinou – příprava na práci s rodinou, navázání kontaktu, vytvoření kontraktu, vlastní spolupráce, vyhodnocení spolupráce.

6. Trauma, traumatická krize. Posttraumatická stresová porucha

Trauma a jeho pojetí. Traumatizující události, srovnání dopadu různých podob traumatizace na psychiku jedince. Principy práce s traumatizovaným člověkem. Strategie pomoci. Historický kontext PTSP. Diagnostická kritéria. Faktory predisponující jedince k rozvoji posttraumatické stresové poruchy a rizikové skupiny osob.

7. Krizová intervence

Charakteristika krizové intervence, historie krizové intervence. Specifika práce s klientem v krizové situaci. Zásady přístupu a práce s klientem. Navazující systém péče.

8. Sebevražedné a sebepoškozující chování. Sebevražedná tematika v rozhovoru

Příčiny a projevy sebevražedného a sebepoškozujícího chování. Psychosociální pomoc při zvládnutí stresových stavů a situací. Rizika sebevražedného a sebepoškozujícího chování.

9. Sociální poradenství

Terminologie. Typy sociálního poradenství, instituce poskytující poradenství. Typy pomoci klientům podle jejich potřeb, poradenský proces a jeho průběh.

10. Práce se skupinou

Charakteristika skupiny, dělení skupin. Charakteristika skupinového chování. Vztahy a role ve skupině. Skupinová dynamika. Normy a hodnoty skupiny. Pravidla setkávání skupin. Vedení skupin. Autorita ve skupině. Neverbální techniky používané ve skupinové práci.

11. Hnutí svépomocných a podpůrných skupin

Historie skupin, druhy skupin, způsob, jak skupiny pracují, hodnocení svépomocných skupin. Svépomocné hnutí, zapojení a účast rodiny. Osvěta v oblasti duševní nemoci.

12. Komunitní sociální práce

Základní charakteristika, terminologie, role komunitního pracovníka. Historie komunitní práce ve světě a v ČR.

13. Komunitní péče o duševně nemocné klienty

Historický kontext, sociální psychiatrie, systémy komunitní péče, základní principy v péči o duševně nemocné, bio-psycho-sociální model péče, multidisciplinární spolupráce v komunitní péči.

14. Rodina jako přirozené společenství. Krize rodiny

Rodina jako přirozené společenství. Fenomén domova. Rodina a její evropské tradice. Podoby rodiny, současná ohrožení rodiny, proměny rodiny. Křesťanské pojetí rodiny. Význam lásky v rodině, obnova bezpečí, důvěry, vztahů, spolupráce, spoluzodpovědnosti. Rodinné spolubytí. Tradice, zvyklosti, oslavy.

15. Sociální práce s rodinou a dětmi

Teoretická východiska, modely sociální práce s rodinou, techniky a přístupy, hlavní zásady. Rodinná terapie. Typy klientských rodin a jejich specifika.

16. Stáří a stárnutí na individuální a společenské rovině. Sociální práce se seniory.

Vymezení stáří v lidském věku. Příprava na stáří. Potřeby stárnoucích osob. Ageismus. Polymorbidita. Mezigenerační vztahy a konflikty. Důsledky stárnutí na společenské začlenění jedince. Zdroje veřejnoprávní a soukromoprávní pomoci. Zabezpečení ve stáří.

17. Zdravotní postižení. Sociální práce s osobami se zdravotním postižením

Definice a modely zdravotního znevýhodnění. Integrace, inkluze, diskriminace. Vliv zdravotné znevýhodnění na sociální začlenění. Ochrana práv osob se zdravotním znevýhodněním. Principy a zdroje veřejnoprávní a soukromoprávní pomoci.

18. Sociální práce s uživateli návykových látek

Popis cílové skupiny. Cíle a principy práce s uživateli návykových látek. Nabídka služeb a zařízení. Specifika sociální práce v nízkoprahových službách, v průběhu pobytové léčby a následné péči. Komunitní systém léčby. Problematika relapsu.

Literatura

- BECHYŇOVÁ, V. Případové konference: praktický průvodce pro práci s ohroženou rodinou. Praha: Portál, 2012.
- FIALOVÁ, A. Case management jako metoda a služba. Praha: PVŠPS, 2006.
- GÉRINGOVÁ, J. Pomáhající profese: tvořivé zacházení s odvrácenou stranou. Praha: Triton, 2011.
- GJURIČOVÁ, Š., KUBIČKA, J. Rodinná terapie. Praha: Grada, 2009.
- HARTL: Komunita občanská a terapeutická. Slon: Praha, 1997.
- KOPŘIVA, K. Lidský vztah jako součást profese. Praha: Portál, 2013.
- LACA, S.: Sociálna pedagogika verzus sociálna práca, Praha : PVŠPSS, 2016.
- MAERCKER, A. Psychická trauma a poruchy po traume, Vydavatel'stvo F, 2020.
- MATOUŠEK, O. a kol.. Metody a řízení sociální práce. Praha: Portál, 2003.
- MATOUŠEK, O Encyklopedie sociální práce. Praha: Portál, 2013.
- MATOUŠEK, O., Pazlarová, H. Podpora rodiny. Praha: Portál, 2014.
- MATOUŠEK, O., Koláčková J., Kodymová P. Sociální práce v praxi, Praha: Portál, 2014.
- MEARNS D., THORNE B. Terapie zaměřená na člověka pro využití v praxi, Praha: Grada, 2013.
- PALEČEK, J. Komunitní péče. Programovaná učebnice. Praha: PVŠPS, 2006.
- SLAMĚNÍK, I. Emoce a interpersonální vztahy. 1. vyd. Praha: Grada, 2011.
- STUHLÍK, J. Asertivní komunitní léčba a case management. Fokus Books, 2002.
- VIZINOVÁ, D., PREISS, M. Psychické trauma a jeho terapie. Praha: Portal, 1999.
- VODÁČKOVÁ, D. aj. Krizová intervence. Praha: Portál, 2002.